

לימוד מסכתות ענ"י

זוהר (רשיא מהימלא, כי גלא, רישו ע"א)

ד) לית דרכא דמלכא ומטרוניתא, למרכב על חמרא, אלא על סוסוון. הה"ד כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. דאין מזלזלין במלכותא, למרכב מטרוניתא על חמרא. כ"ש מלכא, לית דין אתר הדיוט עבד, דארחיה למרכב על חמרא. ובג"ד כתיב ביה במשיח, עני ורוכב על חמור. עני איהו תמן בסימן, ערובין נדה יבמות, ושאר מתניתין בכלל. ולא אתקרי תמן מלך, עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל.

פירוש הסולם

ומשום זה כתוב במשיח, בשעה שלא יזכו ישראל, עני ורוכב על החמור, עני הוא שם, שהוא סימן עירובין נדה יבמות, שהם ר"ת עני. ושאר המשנות הם בכלל אלו. שזה רומז, שכל זמן שאינו יודע סתרי תורה אלא בתורה הנגלית, הוא עני בדעת, ורוכב על חמור, שהוא בחי' עצה"ד טו"ר. ואין הקב"ה נקרא מלך עד שרוכב על הסוס שלו, שהוא כנסת ישראל, דהיינו, המלכות. בסו"ה, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. שהיא כולה טוב, בלי רע כלל.

כ' יסקב עמדין (מטפוט-ספריס, ז, קצ"ד)

קעד. תצא דף רע"ו ע"א בשורה ראשונה. עני איהו תמן בסימן עירובין נדה יבמות, בנה סוד על הלצה בעלמא, שהיתה מצויה בפי עוסיקי התלמוד בישיבה, שלא יכלו לירד לעמקן של שלוש מסכתות הללו החמורות מאד, מחמת ריבוי החלוקות החדודות שבהן, הודו ולא בושו בעניות דעתם וקוצר יד השגתם, שלא יכלו להשוות כל הסוגיות השונות והסתירות הנמצאות בהן, לתרצם וליישבם כדרך שעשו בשאר כל המסכתות, חוץ מאלו קשות ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם. ונתנו בהם סימן על דרך צחות, שלא יתפלא אדם, גם אם יאמר החכם למצוא פשר דבר לא יוכל, שכבר צווחו בהן קמאי דקמאי ולא אסקו בידיהו, אלא כמאן דמסיק תעלא מבי כרבא ועניא דקרי אבבא, היאומן שדברים כאלה יצאו מפי תנא, אין צריך לומר מפי מרע"ה או משאר נשמות מעולם הנעלם.

שירי כנסת הגדולה (ו"ב רמ"ג)

ואני שמעתי בקושטא שנמנעים מלקרות ערובין ונדה ויבמות מפני שראשי תיבותיהן עני, וגם שמעתי שנמנעין מלקרות בתרא מפני שמה שנראה שזו היא אחרונה, וי"א מפני שחלה בה רש"י ז"ל, ולדבריהם יותר יש לחוש במסכת מכות שמת בה רש"י. ויראה דאינם נמנעים בכל אלו אלא ללמד עם חברים בישיבה, אבל לעצמו כל אחד ואחד צריך ללמד.

Ynik Poi (א"ב ע"א' 270, Poi (ויילין)

ראיתי מקדמונים נוחי נפש שקודם שהתחילו ללמוד חולין בישיבה גזרו תענית והטעם מפני שלא יקטרג המשטין על תלמידי חכמים המראים הלכות שחיטה בעצמם, וכך נהג אבי מורי החסיד ז"ל כשלמד עם תלמידיו הרי"ף דמסכת חולין והרי"ף דיבמות, וכמדומני גם מועד קטן שמזכירין בהם עניי מיתה והתענית בלע המות לנצח.